

Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamas projektas
Nr. 09.2.1-ESFA-V-726-03-0001
„Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“

PRADINIO IR PAGRINDINIO UGDYMO KARAIMŲ TIKYBOS BENDROSIOS PROGRAMOS

ĮGYVENDINIMO REKOMENDACIJŲ PROJEKTAS

Įgyvendinimo rekomendacijų projektą rengė:

dr. Karina Firkavičiūtė

Turinys

1. Karaimų tikybos naujo turinio mokymo rekomendacijos.....	2
2. Kaip ugdyti aukštesnius pasiekimus.....	2
3. Tarpdalykinių temų integravimas. Dalykų dermė.....	3
4. Kalbinių gebėjimų ugdymas per dalyko pamokas.....	4
5. Siūlymai mokytojų nuožiūra skirstomų 30 procentų pamokų.....	5
6. Veiklų planavimo ir kompetencijų ugdymo pavyzdžiai.....	5
6.1. 1–2 klasės.....	5
6.2. 3–4 klasės.....	7
6.3. 5–6 klasės.....	8
6.4. 7–8 klasės.....	9
6.5. 9–10 klasės.....	11
6.6. 11–12 klasės.....	12
7. Skaitmeninės mokymo priemonės, skirtos BP įgyvendinti.....	14
8. Literatūros ir šaltinių sąrašas.....	16
9. Užduočių ar mokinių darbų, iliustruojančių pasiekimų lygius, pavyzdžiai.....	19
9.1. 1–2 klasės.....	19
9.2. 3–4 klasės.....	22
9.3. 5–6 klasės.....	26
9.4. 7–8 klasės.....	29
9.5. 9–10 klasės.....	31
9.6. 11–12 klasės.....	33

1. Karaimų tikybos naujo turinio mokymo rekomendacijos.

Naujoji karaimų tikybos programa remiasi šiais pagrindiniais 'ramsčiais', be kurių šio dalyko neįmanoma suprasti ir įsisavinti, tai karaimų istorijos pažinimas, bendras religijos supratimas ir pasirengimas liturgijai.

Tie patys ramsčiai galiojo ir ankstesniais metais parengtai programai, tačiau ji pagal tuometinius reikalavimus buvo žymiai bendresnio pobūdžio. Naujoji programa yra detalesnė, konkretesnė ir orientuota ne į žinias, o į kompetencijas.

Kadangi naujojoje

yra daugiau konkretikos, gan detalai nusakytas pamokų turinys atskiroms klasėms, o taip pat ir siektinos kompetencijos, be to, jos visa struktūra yra kitokia, šią naująją programą reikėtų traktuoti visą kaip naują, o ne ieškoti ankstesnės papildymų. Be jokios abejonės, naujosios programos turinys ir struktūra nepaneigia ankstesnės programos aprašymų. Tačiau tai yra du skirtingi 'opusai', skirti tam pačiam tikslui pasiekti. Norint ankstesniąją programą galima pasitelkti kaip papildomą metodinę ir informacinę medžiagą naujajai aiškintis ar dėstyti.

2. Kaip ugdyti aukštesnius pasiekimus.

Kaip padėti mokiniams siekti aukštesnių pasiekimų / rezultatų? Kas skatina motyvaciją ir pažangą?

Bendra per išvardintus bruožus formuojama edukacinio proceso kryptis:

- Pozityvi nuostata, palanki psichologinė terpė
- Mokinio individualumo pripažinimas, jo poreikių pažinimas
- Kognityvinių ir emocinių aspektų dermė
- Daugialypis intelektas (mokymasis visais pojūčiais)
- Kūrybiškumas
- Vizualumas

Metodai:

- Žaidimai
- Tyrinėjimas
- Integruotos veiklos
- Grupiniai projektai
- Klausimai – atviro tipo, diskusiniai

Priemonės:

- klasės aplinka (baldų mobilumas)
- nemokyklinės erdvės (muziejus, kenesa, bažnyčia, kitos viešos erdvės)
- gamta (kiemas, parkas, miškas)
- mobilieji įrenginiai
- video įrašai

Grižtamasis ryšys, vertinimas, įsivertinimas

- tikslų išsikėlimas, suvokimas ir rezultatų refleksija
- nuolatinis įsivertinimas
- individuali mokytojo pagalba mokiniui
- mokinių vieno kitam pagalba
- tėvų įtraukimas

3. Tarpdalykinių temų integravimas. Dalykų dermė.

Atnaujinant tikybų, etikos programas tarpdalykinė integracija įgyvendinama šiais būdais:

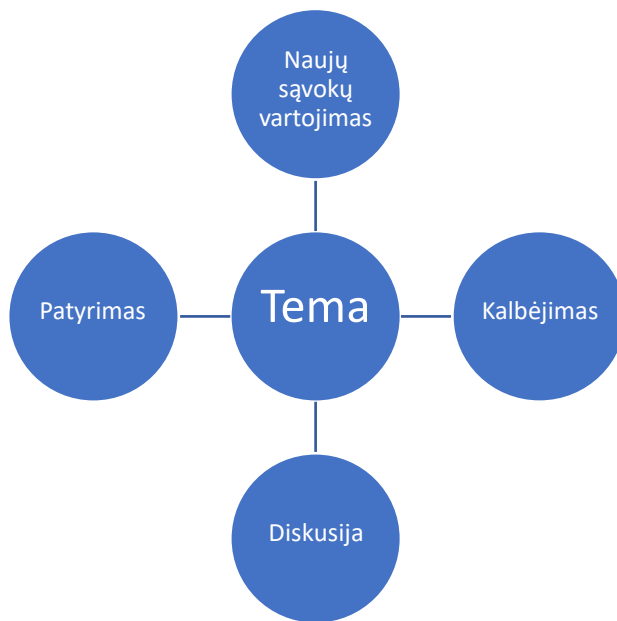
- Tikybos, etikos dalykų programos atnaujintos šiuolaikiniam gyvenimui svarbių gebėjimų ugdymui reikalingu turiniu, pavyzdžiui, medijų ir skaitmeninio raštingumo, pilietiškumo, kultūrinio raštingumo, sveikatos raštingumo, žmogaus saugos ir kt.
- Programų rengėjai numatė galimus tarpdalykinius ryšius, juos prasmingai atskleidė nagrinėdami siūlomas tarpdalykines temas: **asmens galios** (idealai; prasmės siekis; idėjos, asmenybės); **kultūrinis identitetas ir bendruomeniškumas** (kultūros paveldas; gimtoji kalba; etninė kultūra, kultūrinė įvairovė, kultūros raida, tradicijos gyvybingumas, istorinė savimone; tautos, pilietinės visuomenės savikūra); **darnus vystymasis** (sveika gyvensena; lygios galimybės; taikios ir įtraukios bendruomenės ir kt.). Išvardytos temos yra parinktos atsižvelgiant į jaunam žmogui aktualius klausimus: santykis su pačiu savimi, prasmės siekis, tautos ir valstybės praeitis, dabartis ir ateitis, globalaus pasaulio keliami ekologiniai, socialiniai iššūkiai.
- Tarpdalykinė integracija galima teminiu pagrindu, ugdant tam tikrus gebėjimus ar jų grupes arba organizuojant bendras veiklas. Prasmingai atskleidus socialinių, humanitarinių mokslų tarpusavio sąsajas ir sąsajas su kitais dalykais skatinamas mokinių kritinis mąstymas ir kūrybiškumas.

Dalykų dermė. Šioje Bendrojo ugdymo programoje numatytas ugdymo turinys ir ugdymo pasiekimai per visus koncentrus dera su daile, muzika, istorija, lietuvių kalba, gamtos mokslais, socialinio, pilietinio ugdymo dalykais. Konkrečiau šią dermę su atskirais dalykais galima išreikšti tokia lentele:

Pasiekimai	Dalykų dermė
A Šventojo Rašto (ST) pažinimas A1 Atpažįsta Šventojo Rašto (ST) sandarą A2 Pažįsta metinių religinių švenčių siužetus A3 Interpretuoja dekalogo sandarą ir prasmes	Lietuvių kalba Dailė Istorija Socialinis, emocinis ugdymas
B Tikėjimo turinio pažinimas B1 Analizuoja karaimų tautos ir tikėjimo santykį B2 Atpažįsta Dievo buvimą B3 Suvokia save, kaip gebantį pažinti Dievą ir turėti santykį su Juo	Lietuvių kalba Istorija Socialinis ugdymas
C Bendruomenė ir liturgija C1 Suvokia liturgijos cikliškumą C2 Per maldą bendrauja su Dievu C3 Gerbia maldos namų šventumą	Lietuvių kalba Muzika. Emocinis ugdymas Dailė
D Moralė/etika - žmogus ir pasaulis D1 Tampa socialiai atsakingu šeimoje ir bendruomenėje	Pilietiškumo ugdymas, lietuvių kalba Socialinis, emocinis, sveikatos ugdymas

D2 Gerbia religijų įvairovę D3 Suvokia kūrinių integralumą.	Istorija Gamtos mokslas
--	----------------------------

4. Kalbinių gebėjimų ugdymas per dalyko pamokas.

Įgyvendinant Karaimų tikybos bendrąją programą siūloma naudoti šį grafiškai pavaizduotą integruotą dalyko ir kalbos mokymo būdą. Integruotas dalyko ir kalbos mokymas siekia svarbiausio tikslo - bendrųjų ir esminių dalykinių kompetencijų ugdymo, iš kurių – dalyko mokymas(is) yra pagrindinis, o kalbos mokymas(is) tarnauja gilesniam dalyko kompetencijų ugdymui.

Integruotose kalbos mokymosi edukacinėse veiklose būtina taikyti:

- sakytinės kalbos komunikavimą;
- diskusiją;
- sieti informaciją su jau turimomis patirtimis.

Šias veiklas ir kryptis atitinkantis turinys yra pristatytas karaimų tikybos bendrojo ir pagrindinio ugdymo programose. Jose išryškintos ir naujos sąvokos, dalykui tinkanti terminologija, kurios besimokant integraciniu metodu praturtės mokinių kalbinis žodynas, o kartu prasiplės ir dalyko žinios.

Integruotose kalbos mokymosi edukacinėse veiklose svarbu atsižvelgti į tokius veiksnius, kaip klasės pasirengimas, dalyko kompleksiskumas, metodikos priemonių įvairovė.

5. Siūlymai mokytojų nuožiūra skirstomų 30 procentų pamokų.

Rekomendacijos 30 procentų dalykui skirto mokymosi laiko.

Karaimų tikybos bendrosios programos programoje pateikiamas mokymosi turinys sudaro 70% pilno turinio. Likusią turinio dalį mokytojai atskleidžia, eidami į nurodyto turinio gylį, taikydami daugiau detalių, daugiau akcentuodami, pagal poreikį ir situaciją, vieną ar kitą temą, tam pasirinkdami įvairius įmanomus būdus (projektinės užduotys, pažintinės ekskursijos, diskusijos, knygos perskaitymas ir pristatymas ir pan.).

Rekomenduojamos pažintinės ekskursijos – po Trakus, po Vilnių, po Panevėžį. Šiuose miestuose lankytinos karaimų gyventos vietos, kenesos, svarbūs bendruomenės kultūros centrai. Trakuose be kenesos ir paties miestelio, svarbus lankytinas objektas – S.Šapšalo karaimų tautos muziejus.

Esant poreikiui ir galimybėms, galima susitarti su Bendruomene ir susitikti su keliais jos nariais. Gyvas pasakojimas iš praeities ar tiesiog tų žmonių šeimos istorija gali tapti tema aptarimui, geresniam kompetencijų įsisavinimui.

Kurios nors iš nurodytųjų knygų perskaitymas ir referavimas taip pat yra galimas kaip gilesnis turinio studijavimo būdas.

Rekomenduojama taip pat tartis ir aplankyti musulmonų, krikščionių, judėjų pamaldas, ar susitikti su tų konfesijų bendruomenėmis. Kita galima veikla - 'pasikeitimas pamokomis', kai apsilankoma vieniems pas kitus kaip ugdymo proceso dalis, vieni kitiems surengia pamoką ar pan. Taip pat galima surengti pažintines ekskursijas po totoriškas (musulmoniškas) ar judėjų vietas Lietuvoje.

Rekomenduojama surengti piešinių ar rašinių konkursą 'Kaip aš priimu kito tikėjimo žmones' ar 'Mano kaimynai...' (adaptuojant situacijai ir akcentuojant tikėjimą, ne tautybę).

Dar viena galima idėja ugdymo gilinimui ir artimesniam pažinimui (daugiau 9-10 ar 11-12 kl. Koncentrams) - apklausos parengimas ir įgyvendinimas (sugalvoti klausimus karaimų tikėjimo žmonėms ar kito tikėjimo žmonėms apie karaimus, juos apklausti, apibendrinti atsakymus, pristatyti).

6. Veiklų planavimo ir kompetencijų ugdymo pavyzdžiai.

6.1. 1–2 klasės

Pasiekimų sritis A. *Šventojo Rašto (ST) pažinimas*

Pasiekimas A1. *Atpažįsta Šventojo Rašto (ST) sandarą*

Turinys	Rekomenduojama veikla
Ugdomos kompetencijos pažinti Šv.Raštą kaip daugelio konfesijų pagrindą, supažindinama, kokios tai konfesijos, kaip, koku būdu ir kodėl tas pats Šv.Raštas aktualus visiems; atkreipiamas dėmesys į tai, kad egzistuoja dvi Šv.Rašto dalys – Senasis ir Naujasis Testamentai.	Rinktinių ST ir NT tekstų skaitymas, jų perpasakojimas žodžiu, susipažinimas su svarbiais 'veikiančiais asmenimis' ST ir NT (pvz. Mozė, Adomas ir Ieva, Abraomas, Jėzus). Dėmesys skiriamas šaltinių skaitymui, tyrinėjimui ir jų aptarimui, vizualiam atvaizdavimui.

Pasiekimų sritis B *Tikėjimo turinio pažinimas*

Pasiekimas B2 *Atpažįsta Dievo buvimą*

Turinys	Rekomenduojama veikla
<p>Mokomasi suvokti, jog viskas aplink mane (daiktai, reiškiniai, kūriniai) yra Dievo apraiškos formos, keliami klausimai, kaip aš tai suvokiu? Kaip pažįstu Dievą? Ugdomas svarbus suvokimas, jog aš – Dievo kūrinys. Pabrėžiami skirtumai tarp žinojimo ir tikėjimo.</p>	<p>Šioje temoje svarbiausia, kad vaikas per pokalbius, praktines veiklas atpažintų save kaip Dievo kūrinį, galėtų apibūdinti ir atpažinti supančio pasaulio reiškinius kaip Dievo apraiškos formas.</p> <p>Veiklos gali būti nukreiptos į Dievo apraiškos formų ir Dievo buvimo pažinimo būdus: a) tiesioginis būdas (pastebėti ir įvairiomis formomis įvardinti, užfiksuoti supančio pasaulio, gamtos reiškinius, per kuriuos, manome, kad pasireiškia Dievas); b) per Dievo apsireiškimus pranašams (skaityti jų pasakojimus, užfiksuotus ST); c) aptarti, samprotauti apie tai grupėje, kas pastebėta ar išgirsta/sužinota.</p>

Pasiekimų sritis *C Bendruomenė ir liturgija*
Pasiekimas *C3 Gerbia maldos namų šventumą*

Turinys	Rekomenduojama veikla
<p>Mokiniai supažindinami su kenesa, kuri karaimų kultūroje suvokiama ne vien kaip paprasti karaimų maldos namai, bet pirmiausia kaip šventovė, ir todėl pastatas yra skiriamas tik maldai. Paaiškinamas kenesos pavadinimas.</p>	<p>Supažindinama su Lietuvoje, Ukrainoje, Rusijoje veikiančiomis kenesomis; numatomas apsilankymas Vilniaus ar Trakų kenesose arba pristatomas virtualus jų turas.</p>

Pasiekimų sritis *D Moralė/etika - žmogus ir pasaulis*
Pasiekimas *D2 Gerbia religijų įvairovę*

Turinys	Rekomenduojama veikla
<p>Ugdoma nuostata, jog tikėjimas – universalus dalykas. Nepaisant to, kad Dievas būna įvairiai vadinamas įvairiose tikybose (pateikiami pavyzdžiai), nuo to jo dieviškumas nemažėja.</p>	<p>- Žaidimas „Kaip norėčiau pavadinti Dievą ir kodėl“; - žaidimas „Vienas Dievas ir daug Dievų“ - klasė pasidalina į kelias dalis, vieni kitiems priešpastato vieno ir daug Dievų „sistemas“, konkrečių tikybų ar teorinių, įsivaizduojamų galimybių ypatybes.</p>

6.2. 3–4 klasės

Pasiekimų sritis *A Šventojo Rašto (ST) pažinimas*

Pasiekimas A2 *Pažįsta metinių religinių švenčių siužetus*

Turinys	Rekomenduojama veikla
<i>Tymbyl chydžy</i> ir <i>Aftalar chydžy</i> Bibliniai siužetai, kulinariniai simboliai, karaimų religinio kalendoriaus formavimas per mėnulio jaunaties stebėjimą, santykis su krikščionių šventėmis panašiu metu.	<ul style="list-style-type: none"> - Perskaityti, perpasakoti Biblinius ST Tymbyl chydžy ir Aftalar chydžy siužetus; perskaityti NT su Velykomis ir Sekminėmis susijusius siužetus; - Aprašyti, papasakoti ar nupiešti savo sukurtą istoriją perskaitytų ST siužetų pagrindu; - Sužymėti mėnulio jaunatis; - Karaimų kalendoriaus mėnesį (lentelę) palyginti su Grigališko kalendoriaus mėnesiu (tuo konkrečiu laiku).

Pasiekimų sritis *B Tikėjimo turinio pažinimas*

Pasiekimas B3 *Suvokia save, kaip gebantį pažinti Dievą ir turėti santykį su Juo*

Turinys	Rekomenduojama veikla
Analizuojamos tikėjimo ir netikėjimo priešastys.	Pasiklausti tikinčiųjų liudijimų, pasakojimų (nesvarbu, kokio tikėjimo); apklausti namiškius, kodėl jie tiki/netiki, paskui pasidalinti išipūdžiais klasėje ir apsikeisti nuomonėmis.

Pasiekimų sritis *C Bendruomenė ir liturgija*

Pasiekimas C2 *Per maldą bendrauja su Dievu*

Turinys	Rekomenduojama veikla
Ugdomas suvokimas apie maldos pobūdį – asmeninė malda (vienumoje, skaitoma prieš ir po mokslų, valgio, prieš miegą ir kitomis asmeninėmis progomis) ir bendruomeninė malda kenesoje (min 10 žmonių, per pamaldas, aptariama jų struktūra).	<ul style="list-style-type: none"> - aktyvaus mokymosi metu įsiminti vieną asmeninę ir vieną bendruomeninę maldą; - Prieš pamoką visiems kartu sukalbėti maldą mokymuisi (tradicinę arba susikurti trumpą savo maldele), - Paskatinti mokinių pokalbį apie pojūčius skaitant asmeninę ir bendrą maldele - Apsilankyti kenesoje ir kartu pasimelsti

Pasiekimų sritis *D Moralė/etika - žmogus ir pasaulis*

Pasiekimas D2 *Gerbia religijų įvairovę*

Turinys	Rekomenduojama veikla
Ugdoma tolerancija įvairovei. Susipažįstama su kitomis religijomis (judaizmas, krikščionybė, islamas). Per kitų tikėjimų bruožų pažinimą ugdoma pagarba kitiems, gebėjimas priimti skirtumus ir kitos tikybos žmones kaip lygius sau, nei geresnius, nei blogesnius.	Kitų tikėjimų pažinimui (šalia tekstų paskaitymo ir istorinių žinių, esminių figūrų pažinimo) – apsilankyti kitų tikybų pamokose, ar bažnyčioje, sinagogoje, mečetėje (jei ne Lietuvoje, tai gal kelionės užsienyje metu?). Pastebėti, kas yra kitaip. Nusakyti ar nupiešti. Prisiminti įspūdį.

6.3. 5–6 klasės

Pasiekimų sritis *A Šventojo Rašto (ST) pažinimas*
A3 Interpretuoja dekalogo sandarą ir prasmes

Turinys	Rekomenduojama veikla
Skaitomas pilnas Dekalogo tekstas, ugdomas supratimas apie jų suskirstymą į dvi dalis – svarbu suvokti santykį su Dievu ir santykį su kitais bei savimi. Dekalogas pristatomas kaip Dievo ir žmonijos sąjunga.	Skaityti ir aiškintis Dešimties Dievo įsakymų tekstus (būtina skaityti ST DDĮ versiją). Svarbu atskleisti mokinių gebėjimus skirti dogmas žmogaus ir Dievo santykiui (pirmi keturi įsakymai) ir žmonių tarpusavio ir santykiui su savimi (kiti šeši įsakymai).

Pasiekimų sritis *B Tikėjimo turinio pažinimas*
 Pasiekimas *B3 Suvokia save, kaip gebantį pažinti Dievą ir turėti santykį su juo*

Turinys	Rekomenduojama veikla
Ugdomas suvokimas apie Dievo pykčio išraišką ST, kartu ir apie Dievo atpildą už mano kantrybę. Apmąstomas santykis tarp Dievo ir žmogaus, aptariamos asmeninio religinio ritualo galimybės, nuodėmės ir atgailos sampratos, aptariamas prašymas atleisti (asmeninis ir bendruomeninis).	<ul style="list-style-type: none"> - Susikurti asmeninį religinį ritualą, prieš tai žaisti „minčių lietu“ apie tai, kas ir kaip tai gali atrodyti; - rašinėlis apie nuodėmę ir atgailą, jos būdus, - meno kūrinių stebėjimas, kur kalbama apie nuodėmę ir atgailą

Pasiekimų sritis *C Bendruomenė ir liturgija*
 Pasiekimas *C3 Gerbia maldos namų švę*

Turinys	Rekomenduojama veikla
Susipažįstama su kenesa kaip šventove, analizuojama jos architektūra ir dekoras,	Aplankyti Vilniaus kenesą; skaityti knygeles „Lietuvos šventovės – kenesos“ ir „Karaimai Žvėryne“ ir/arba domėtis virtualiu maršrutu

Trakų ir Vilniaus kenesų istorija, Felikso Maleckio (1854-1928) asmenybė ir veikla.	,Karaimai Vilniuje‘ (www.karaim.eu); paruošti po referatą apie šioje literatūroje minimus asmenis, tarp jų – ir apie F.Maleckį.
---	---

Pasiekimų sritis *D Moralė/etika - žmogus ir pasaulis*

Pasiekimas *D1 Tampa socialiai atsakingu šeimoje ir bendruomenėje*

Turinys	Rekomenduojama veikla
Tradicinio požiūrio pagrindu ugdomas supratimas apie vyro ir moters rolę šeimoje, ji išskleidžiama per papročius, per pavyzdžius iš karaimų poezijos. Diskutuojama, kokių įdomių žmonių būta kiekvieno šeimoje, skatinama nusakyti, kuo iš savo giminių mokinyms norėtų sekti ir kodėl.	<ul style="list-style-type: none"> - Palyginti tradicines vyro ir moters roles su dabarties situacija (prezentacija su pavyzdžiais ir svarstymais, jų pagrindimu) - parengti pokalbį (garso ar vaizdo įrašą, ar teksto pavidalo) su žmogumi iš savo aplinkos, kuriuo norėtų sekti, pagrindžiant ir atskleidžiant, kodėl; - Analizuoti situaciją ar konkrečius atvejus pasitelkiant Europos lyčių lygybės instituto duomenis https://eige.europa.eu (arba pasikviesti šio Instituto atstovą su pranešimu į svečius, arba aplankyti šį Institutą).

6.4. 7–8 klasės

Pasiekimų sritis *A Šventojo Rašto (ST) pažinimas*

Pasiekimas *A1 Atpažįsta Šventojo Rašto (ST) sandarą*

Turinys	Rekomenduojama veikla
Ugdomas gebėjimas skaityti ir cituoti ST knygų turinį, dėmesį skiriant psalmėms, Patalių knygai. Tekstai analizuojami, interpretuojami.	<ul style="list-style-type: none"> - Rasti/atrinkti muzikinį kūrinį, kuriame panaudotas psalmės tekstas (nesvarbu, kokios epochos ar autoriaus, pvz. Palestrinos, Heinrich Schuetz, Felix Mendelssohn Bartholdy, Igor Strawinski, Steve Reich, Boney M-By the Rivers of Babylon, etc.) ir išklaudyti tyrinėjant tekstą; - Išmokti vieną psalmę (ar giesmę jos pagrindu) ar Patarlių knygos fragmentą mintinai.

Pasiekimų sritis *B Tikėjimo turinio pažinimas*

Pasiekimas *B2 Atpažįsta Dievo buvimą*

Turinys	Rekomenduojama veikla
<p>Keliami klausimai ir diskutuojama temomis - kokias Dievo savybes turi įkūnyti žmogus? kodėl žmogus atsakingas Dievui? Mokomasi karaimų religijos požiūrio į pomirtinį pasaulį. Paskutinio teismo samprata, Dievo atpildas už meilę Jam ir už sekimą Jo priesakais.</p>	<p>Veikla turi būti skirta šių Dievo savybių suvokimui – Dievas kūrėjas, Vienatinis (Vienintelis) Dievas, Tobulas, Visavaldantis, Amžinas, Bekūnis, Nesikeičiantis, Visažinantis, Visur esantis, Visagalis, Išmintingas, Teisingas, Šventas, Visiems linkintis gėrio.</p> <p>Rekomenduojama žiūrėti meninį/dokumentinį filmą ar iš perskaitytos knygos (literatūros kursas) nurodyti, kokiose situacijose ir kaip pasireiškė žmonių savybės, siekiančios atliepti dieviškai kokybei. Rekomenduojama diskusija apie pomirtinį gyvenimą (pvz. su komentarais apie kitų tikybių sistemas).</p>

Pasiekimų sritis *C Bendruomenė ir liturgija*
Pasiekimas *C3 Gerbia maldos namų šventumą*

Turinys	Rekomenduojama veikla
<p>Susipažįstama su šeimos apeigomis (vaiko gimimas, vestuvės, laidotuvės), su maldaknygių naudojimu per pamaldas</p>	<p>Pasinaudojant nurodyta literatūra ir video medžiaga, dalis mokinių parengia pasakojimą/prezentaciją apie vestuvių apeigas (pagal poreikį ir galimybes - su vaidybos elementais), kita dalis – apie vaiko gimimui skirtas apeigas; perskaityti įvadą į 1997 m. išleistas maldaknyges.</p>

Pasiekimų sritis *D Moralė/etika - žmogus ir pasaulis*
Pasiekimas *D1 Tampa socialiai atsakingu šeimoje ir bendruomenėje*

Turinys	Rekomenduojama veikla
<p>Ugdomos esminės šeimos vertybės, susipažįstama su jomis, analizuojama, ką reiškia jomis sekti, ką reiškia būti karaimu. Siekiama suvokti, kuo svarbus, naudingas buvimas bendruomenėje? Aptariamos tradicinės karaimų bendruomenės vertybės, pagalba silpnesniems.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - iš karaimų poezijos rinktinių išrinkti poezijoje apdainuojamas tradicinės šeimos vertybes, jas pristatyti; - užduotis (tiems, kas moka lenkų k.) – pavartyti kelis žurnalo „Mysl karaimska“ numerius ir juose rasti nuorodų į tradicinės šeimos ir bendruomenės vertybes; - apibūdinus ir aptarus tradicinės šeimos vertybes, socialiniame tinkle įkurti klasės mokinių „karaimišką bendruomenę“, kurios

	<p>užduotis būtų pagyventi bent savaitę pagal tas tradicines šeimos vertybes šiais laikais ir tinkle pasidalinti patyrimu;</p> <p>- susitarti su karaimų bendruomene ir pagal galimybę aplankyti vieną ar kelias karaimų šeimas, kurios pasidalintų savo ‚buvimo karaimu‘ patirtimi. Išgirstus pasakojimus perteikti kitiems – rašinio pavidalu, ar tweeter žinute, ar trumpu pasakojimu žodžiu.</p>
--	--

6.5. 9–10 klasės

Pasiekimų sritis *A Šventojo Rašto (ST) pažinimas*

Pasiekimas *A3 Interpretuoja dekalogo sandarą ir prasmes*

Turinys	Rekomenduojama veikla
<p>Analizuojamos netiesioginės Biblijos tekstų prasmės. Skaitomi pilni Dekalogo tekstai kaip komunikuojantys pranešimai, kaip skatinantys mąstyti, kelti klausimus (kokius? Kaip? Per ką?).</p>	<p>- Panaudojant DDI pranešimus ir jų komunikacines intencijas, parengti (pasirinktinai) pranešimą spaudai, reklaminį šūkį, reklaminės kampanijos planą, komunikuojantį piešinį;</p> <p>- Tarp esamų reklamų ar informacinių šūkių rasti tai, kas komunikuoja panašius pranešimus į DDI</p>

Pasiekimų sritis *B Tikėjimo turinio pažinimas*

Pasiekimas *B3 Suvokia save, kaip gebantį pažinti Dievą ir turėti santykį su Juo*

Turinys	Rekomenduojama veikla
<p>Diskutuojama proto ir tikėjimo priešpastatymo klausimais bei apie tikėjimo reikšmingumą.</p>	<p>Rasti lietuvių ar užsienio literatūros, filosofijos darbų, kuriuose gvildinama tikėjimo ir jo santykio su racionali protu tema; parengti trumpą kelių idėjų pristatymą ir jį aptarti; laisva diskusija nuomonėms išsakyti su argumentais.</p>

Pasiekimų sritis *C Bendruomenė ir liturgija*

Pasiekimas *C2 Per maldą bendrauja su Dievu*

Turinys	Rekomenduojama veikla
----------------	------------------------------

Ugdomas supratimas apie improvizuotą maldą. Svarstoma, kaip galėtų pasireikšti improvizuota malda.	<ul style="list-style-type: none"> - Diskusija, kodėl aš mėgstu šią maldą; - Sukurti/suimprovizuoti maldą (šlovinančią, dėkojančią arba prašymo); - Pasikeitimas nuomonėmis apie girdėtas/matytas maldas.
--	--

Pasiekimų sritis *D Moralė/etika - žmogus ir pasaulis*

Pasiekimas *D1 Tampa socialiai atsakingu šeimoje ir bendruomenėje*

Turinys	Rekomenduojama veikla
Svarstoma, kas yra veikla bendruomenės labui, kaip pavieniai žmonės prisideda kuriant istoriją? Diskutuojama klausimais kaip įsivaizduoju savo tolesnį gyvenimą bendruomenėje? kaip įsivaizduoju savo tautos istoriją ateityje?	<ul style="list-style-type: none"> - Pasakojimas „Mano bendruomenė (nebūtinai karaimų)“ (kokia ji, ką veikiu, kas yra darbas jos labui); - Rašinys „Kaip matau karaimų tautą po 100 metų“ - Pasikviesti kelis karaimų bendruomenės atstovus diskusijai apie bendruomenės ateitį į mokyklą, sugalvoti klausimų svečiams; - Rasti pasaulio istorijoje asmenybių, kurios sugebėjo įtakoti istorijos eigą, įvykius, sėkmę (parengti pristatymą ar referatą ar rašinį); - rašinys „Kaip aš galiu/noriu paveikti visuomenę?“ (tema abstrakti, bet ji gali būti ir susiaurinta į karaimišką perspektyvą)

6.6. 11–12 klasės

Pasiekimų sritis *A Šventojo Rašto (ST) pažinimas*

Pasiekimas *A1 Atpažįsta Šventojo Rašto (ST) sandarą.*

Turinys	Rekomenduojama veikla
Tęsiami pažintis su ST knygų turiniu visose dalyse, analizuojami laisvai pasirinkti tekstai ir minčių dėstymo būdai juose. Siekiama jų pavyzdžiu kurti savus pasakojimus (raštu ir žodžiu). Analizuojamos netiesioginės Biblijos tekstų prasmės, ieškoma jų paralelių su šiandienos gyvenimu. Skaitomi pilni Dekalogo tekstai kaip koncentruotos išminties šaltiniai, siekiant juos iššifruoti kaip pranešimus ir lyginti juos su modernios visuomenės transliuojamais pranešimais apie elgesį, moralę, žmonių tarpusavio santykius ir siekį suprasti Dievą.	<ul style="list-style-type: none"> - Parengti kelis savus pasakojimus laisvomis temomis, bet laikantis vienos ar kitos ST dalies minčių dėstymo ypatumų - išsirinkti patinkančius tekstus, pasakojimus iš bet kurios ST dalies, juos pristatyti viešai, diskutuoti, kodėl ir kas patinka

Pasiekimų sritis *B Tikėjimo turinio pažinimas*

Pasiekimas *B1 Analizuoja karaimų tautos ir tikėjimo santykį*

Turinys	Rekomenduojama veikla
<p>Analizuojamas ir reflektuojamas karaimų tikėjimo santykis su judaizmu ir islamu (per ST tekstus, per mokslines ir istorines publikacijas, jas randant internete (pvz. autoriai Dan Shapira, Michail Kizilov, Jurgita Šiaučiūnaitė-Verbickienė, kt.), analizuojamas asmeninis santykis su karaimų tautos ir tikėjimo istorija. Reflektuojamas garso ir muzikos santykis pamaldose – kaip maldos, Dievo išraiškos forma? Nagrinėjamos Dievo apraiškos formos pranašams, ypatingą dėmesį skiriant Mozei. Diskutuojama tikėjimo realizavimo klausimais per Dievo siunčiamus ženklus – palyginamas ankstesnis ir dabartinis patyrimas.</p>	<p>Susipažinti su minėtų autorių darbais – keli mokiniai skaito vieno autoriaus, kiti – kito autoriaus darbus, susitikę surengia diskusiją ir palygina įvairių autorių teiginius; formuoja savo nuomonę, vardina argumentus.</p>

Pasiekimų sritis *C Bendruomenė ir liturgija*

Pasiekimas *C3 Gerbia maldos namų šventumą.*

Turinys	Rekomenduojama veikla
<p>Apžvelgiama religinių progų visuma per visus ciklus, svarstoma, kaip tai įtakoja (gali įtakoti) mano gyvenimą. Tęsiama pažintis su paraliturginiu giedojimu (integracija su muzikos dalyku, galimas palyginimas su krikščioniškomis namų giesmėmis) – mokomasi mintinai vienos pasirinktos paraliturginės giesmės (žodžiai ir melodija). Diskutuojama apie maldos patirtis asmeninėje ir bendruomeninėje maldoje. Apmąstoma kenesa kaip šventovė, ypač per potencialios galimybės joje rengti ne religinius renginius prizmę, per galimybę (poreikį?) pamaldose ir interjere naudoti skaitmenines priemones (kokias? kaip?), reikalavimas vyrams ir moterims melstis atskirai (palyginamos maldos ir įprasto bendravimo visuomenėje patirtys).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Projektas lyčių lygybės ir vyro/moters rolių tradicinėje karaimiškoje šeimoje klausimais. Kaip tas atsispindi maldų patirtyse? - paraliturginių giesmių tekstų analizė randant jose religinių ir nereliginių motyvų proporcijas; mokymasis giedoti - diskusija su kviestiniu prelegentu apie krikščioniškas neliturgines giesmes.

Pasiekimų sritis *D Moralė/etika - žmogus ir pasaulis*

Pasiekimas *D1 Tampa socialiai atsakingu šeimoje ir bendruomenėje*

Turinys	Rekomenduojama veikla
Diskutuojama klausimais ką norėčiau nuveikti bendruomenės labui? Ar ir kokią matau savo rolę bendruomenėje? Aptariami bendrystės keliai: ekumenizmas ir tarpreliginis dialogas, svarstomos temos kaip šis dialogas gali padėti karaimų tikėjimui išlikti ir būti praktikuojamam. Diskutuojama ekumenizmo ir tarpreliginio dialogo klausimais.	<ul style="list-style-type: none"> - Diskusija ar projektas klasės ribose kviečiant kartu dalyvauti karaimų bendruomenės atstovus - Diskusija ir/ar projektas kartu su kitų tautybų mokiniais ir/ar išpažinėjais. - Analitinė, parengta diskusija ir/ar projektas apie globalizacijos bei skaitmenizavimo keliamus iššūkius, akcentuojant jų pozityvias savybes santykyje su karaimų tikėjimu ir tikėjimu apskritai.

7. Skaitmeninės mokymo priemonės, skirtos BP įgyvendinti.

Skaitmeninė medžiaga

Rekomenduojama mokymo procese naudotis šia dokumentine-video medžiaga:

Karaimų godos

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/11079/dokumentinis-filmas-karaimu-godos>

Lietuva ne Krymas, bet gimta šalelė

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/9764/dokumentinis-filmas-lietuva-ne-krymas-bet-gimta-salele>

Mūsų miesteliai - Trakai

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000126180/musu-miesteliai-trakai-i-d-vytauto-didziojo-gimimo-vieta>

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000127041/musu-miesteliai-trakai-ii-d>

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000127768/musu-miesteliai-trakai-iii-d>

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000128567/musu-miesteliai-trakai-iv-d>

Vilniečiai

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000126740/dokumentinis-filmas-vilnieciai-halina-kobeckaite>

Kiti įdomūs ir naudotini siužetai -

<https://www.lrt.lt/naujienos/kultura/12/1204755/traku-karaimas-ilja-lopatto-lietuvoje-nezinomas-bet-tolimuosiuose-rytuose-ji-pazinojo-visi>

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/90106/kelias-i-namus>

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/66066/ryto-suktinis-su-zita-kelmickaite>

Dokumentinė apybraiža apie trakietį Zigmą

[Žemės ir laiko prakalbinimas 2019. ZIGMAS](#)

Laida 'Kulinarinės kelionės' apie karaimų virtuvę

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/34881/kulinarines-keliones>

Laida iš serijos '8 diena'

<http://8diena.lt/2019/12/30/sveciuose-pas-karaimus/>

Ingos Benulienės laida apie Vilniaus kenesą

[Vilniaus kenesa](#)

Panoraminė Trakų kenesos nuotrauka

<https://panoramas.lt/objects/cc4e8b72df61c03a2c8d>

Panoraminė Vilniaus kenesos nuotrauka

<https://panoramas.lt/objects/bf92a4779ec0f9b877ab>

8. Literatūros ir šaltinių sąrašas.

Karaimų tikybos dalykui rekomenduojama naudotis papildoma literatūra. Ji gali tikti mokytojui kaip žinių šaltinis, bet kartu tai gali būti ir medžiaga analizei ir/ar skaitymui mokiniams. Nurodyta literatūra gali būti tinkama skirtingiems koncentrams ir skirtingoms temoms, tad ji neskirstoma nei pagal klases, nei pagal pasiekimus. Į šį papildomos literatūros sąrašą įtrauktos įvairios pozicijos, įvairių laikų ir įvairių kalbų leidiniai. Siekiama, kad ši įvairovė atliėtų konkretaus mokytojo poreikiams.

1. Straipsniai karaimikos tema laikraštyje 'Trakų žemė' www.traku-zeme.lt :

- Bendrai apie karaimų tikėjimą ir kenesas 2019 10 31,
- karaimų istorija Vilniuje ir Vilniaus kenesa (1) 2019 11 22, (2) 2019 12 06, (3) 2019 12 13, (4) 2019 12 31,
- Trakų kenesa (1) 2020 01 24, (2) 2020 01 31, (3) 2020 02 07
- Panevėžio kenesa 2020 05 22
- apie Feliksą Maleckį 2019 07 26
- apie Ananjaszą Zajączkowskį (1) 2020 03 31, (2) 2020 04 10, (3) 2020 04 17
- apie Juzefą Lobanosą 2018 10 05

2. Aprašymai apie karaimų asmenybes, veiklą ir kultūros objektus Vilniuje – <http://www.karaim.eu/vilnius/index.html>

3. Informacija internete

www.karaim.eu

www.karaimi.org

Knygos ir straipsniai

1. Baliulis, Algirdas; Mikulionis, Stanislovas; Miškinis, Algimantas. 1991. Trakų miestas ir pilys. Vilnius.
2. CARAIMICA. 1994. Prace karaimoznawcze. Warszawa.
3. Csato, Eva Agnes. 2015. The present state of Karaim studies.- Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungary, 68 (2).
4. Firkavičiūtė, Karina. 2000. Liturgija ir muzika Lietuvos karaimų dievogarboje. *Acta orientalia Vilnensia I*. 2000. Vilniaus universitetas. P. 214–224. Santrauka: http://www.oc.vu.lt/aov/santr_1.html#14

5. Firkavičiūtė, Karina. 2000. Panazijizmo koncepcija ir Lietuvos karaimų liturginis giedojimas. *Lietuvos muzikologija I*. Vilnius: Lietuvos muzikos akademija. P. 55–61.
http://old.lmta.lt/web/pdf/lt_muzikologija/lt_muzikologija_2000.pdf
6. Firkavičiūtė, Karina. 2003. Muzyka liturgiczna Karaimów litewsko-polskich. „Muzyka” 3: 3–16.
7. Firkavičiūtė, Karina. 2004. Karaim minority in Lithuania: Recent Research about Ancient Music.-
Manifold Identities: Studies on Music and Minorities. London: 262-271.
8. Firkavičiūtė, Karina. 2012. Muzyka w kulturze karaimskiej. – Machul-Telus, B.. [ed] Karaimi.
Warszawa: 73–92.
9. Firkavičiūtė, Karina. 2016. Žycie w pieśni karaimskiej/Life in Karaim songs. Bitik & LMiTA.
10. Firkovičius, Romualdas. 1968. Karaimika Lietuvoje.- Muziejai ir paminklai. Gruodis: 25-26.
11. Firkovičius, Romualdas. 1986. Karaimų medžiaginės kultūros elementai Lietuvos miesteliuose. –
Miestelis. Rumšiškės: 43-49.
12. Firkovičius, Simonas. 2015. Bir kiuń ėdi... Buvo tokia diena... Sud. Kobeckaitė Halina, Firkavičiūtė
Karina. Vilnius.
13. Gudavičius E. 1999. Lietuvos istorija. Vilnius.
14. HADŽI SERAJA CHANAS ŠAPŠALAS PASIŠVENTĘS TAUTAI IR MOKSLUI. 2011. Sud.
Kobeckaitė Halina, Poviliūnas Virginijus, Senulienė Irena and Zagreckaitė Alvyra. Trakų Istorijos
muziejus.
15. Harviainen, Tapani. 1997. Three Hebrew Primers, the Pronunciation of Hebrew
16. among the Karaims in the Crimea, and Shewa. – Wardini, E. (ed.), Built on Solid Rock. Studies in
Honour of Professor Ebbe Egede Knudsen on the Occasion of his 65th Birthday, April 11th 1997.
The Institute for Comparative Research in Human Cultu- re (= Serie B. Skrifter 98). Oslo: 102–114.
17. Harviainen, Tapani. 2013. Karait Pronunciation Traditions: Modern. – Khan G. (ed.), Encyclopedia
of Hebrew Language and Linguistics. 2. Leiden: 453–457.
18. Jankowski, Henryk. 2009. Translations of the Bible into Karaim. - Religion Compass, 3/4: 502– 523.
19. Karaimai Lietuvoje. 1997. Vilnius: Statistikos departamentas
20. KARAIMI. 2012. Sud. Beata Machul-Telus. Warszawa.
21. KARAIMI WILEŃSCY W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM. Protokoły z posiedzeń organizacj
Karaimskich. 2015. Sud. Wróblewska Urszula. Białystok.
22. KARAIMI NA LITWIE I W POLSCE. 2003. Warszawa-Wilno.
23. KARAJ AWAZY, 1931-1938.
24. KARAJ KIUŃLIARI. DZIEDZICTWO NARODU KARAIMSKIEGO WE WSPÓŁCZESNEJ
EUROPIE. 2004. Wrocław.
25. KIPČIAKŲ TIURKŲ ORIENTAS LIETUVOJE. ISTORIJA IR TYRIMŲ PERSPEKTYVA. 1994.
Ed. by Bairašauskaitė Tamara and Kobeckaitė Halina. Vilnius.
26. Kobeckaitė, Halina. 1996. Lietuvos karaimų spauda. - Žurnalisto žinynas. Antroji knyga. Vilnius:
40-53.
27. Kobeckaitė, Halina. 1997. Lietuvos Karaimai. Vilnius.
28. Kobeckaitė, Halina. 2006. Lietuvos karaimų tautinio tapatumo išsaugojimas: dvasininkų vaidmuo. -
Vilniaus kultūrinis gyvenimas. Dvasininkų vaidmuo 1900-1945. Vilnius: 67-79.
29. Kobeckaitė, Halina. 2008. Karaimų istorijos ir literatūros mylėtojų draugijos veikla Vilniuje 1932-
1939 metais. - Vilniaus kultūrinis gyvenimas. Draugijų reikšmė 1900-1945. Vilnius: 77-85.
30. Kobeckaitė, Halina. 2011. Lietuvių-karaimų-rusų pasikalbėjimai. Vilnius.

31. Kobeckaitė, Halina. 2011. Rozmówki polsko-karaimsko-litewskie. Wrocław.
32. Kobeckaitė, Halina. 2014. Karaimotyra – neatskiriamas orientalistikos Vilniuje elementas. - Tautinės mažumos Lietuvoje. Virsmai ir atmintys. 2014. Sud. Stepukonis Aivaras. Vilnius:146-164.
33. Kobeckaitė, Halina. 2014. Vilnius‘ta Doğubilim: Geçmişe bakış ve günümüzdeki durum. In: Turcology and Linguistics. Eva Agnes Csato Festschrift. Ed.by Nurettin Demir, Birsnel Karakoc, Astrid Menz. Hacettepe universitesi yayinlari: 291-297.
34. Kobeckaitė, Halina. 2016. Karaimiškujų knygų leidyba: raida ir dabartis. – Knygotyra, 66:191- 212.
35. Kobeckaitė, Halina. 2019. Lietuvos karaimų šventovės - kenesos. Vilnius.
36. Kobeckaitė, Halina. 2021. Lithuanian karaims. Vilnius
37. Kocaoglu, Timur. (In collaboration with Mykolas Firkovičius (1924-2000)). 2006. Karay. The Trakai Dialect. Languages of the World/Materials.458. Ed. by Halina Kobeckaitė. Lincom Europa.
38. Kondratas Benjaminas. Kūrėjų pėdsakais. 2020. Dvidešimtoji knyga. Vilnius.
39. Kowalski, Tadeusz . 1929. Karaimische Texte im Dialekt von Troki. Kraków.
40. Kowalski, Tadeusz.1935-1936. Najpilniejsze zadania karaimoznawstwa.- Myśl Karaimska, 11:12-23.
41. KRAŠTAS IR ŽMONĖS. 1983. Vilnius:126-128.
42. Mardkowicz, Aleksander. 1935. Karaim, jego życie i zwyczaje w przysłowiaich ludowych. Łuck.
43. MYŚL KARAIMSKA, 1924-1948.
44. Nemeth, Michał. 2014. An Early NorthWestern Karaim Bible Translation from 1720.- Karaites Archives, 2: 109–141.
45. ONARMACH (1934-1939).
46. ORIENTAS LIETUVOS DIDŽIOSIOS KUNIGAİKŠTIJOS VISUOMENĖS TRADICIJOJE: TOTORIAI IR KARAIMAI. 2008. Sud. Bairašauskaitė Tamara, Kobeckaitė Halina and Miškinienė Galina. Vilnius.
47. PASIŽVALGYMAI PO VILNIŲ. MIESTO MIKRORAJONAI. 2015. Vilnius: 285-290.
48. Piirainen, Elizabeth. 2012. Widespread Idioms in Europe and Beyond. Toward a Lexicon of Common Figu-rative Units. Peter Lang.
49. SERAYA SHAPSHAL‘S KARAIM COLLECTION. 2003. Sud. Žygintas Būčys. The Lithuanian National Museum.
50. Sulimowicz, Anna. 2013. Listy do Łucka. Aleksander Mardkowicz jako adresat korespondencji Ananiasza Zajączkowskiego. - Almanach Karaimski: 2,37-60.
51. Szapszał, Hadži Seraja.1932-1934. Adam Mickiewicz w gošcinie u karaimów. Myśl Karaimska,10: 1-10.
52. Szyszman, Abraham. 1932-1934. Osadnictwo Karaimskie i tatarskie na ziemiach Wielkiego Księstwa Litewskiego. – Myśl Karaimska,X: 29-36.
53. Szyszman, Simon.2000. Karaizmas. Doktrinos ir istorijos. Vilnius: Pradai.
54. TIURKŲ ISTORIJA IR KULTŪRA LIETUVOJE= TURKS‘ HISTORY AND CULTURE IN LITHUANIA. 2014. Ed. by Bairašauskaitė Tamara and Miškinienė Galina. Vilnius.
55. URZESZENI ORIENTEM. Listy Ananiasza Zajączkowskiego do Tadeusza Kowalskiego 1925-1948. 2013. Sud. Tadeusz Majda. Warszawa.
56. Wróblewska, Urszula. 2015. Działalność Kulturalno-ošwiatowa Karaimów w drugiej Rzeczpospolitej. Białystok.
57. Zajączkowski, Ananiasz. 1926. Literatura karaimska. Szkic bibliograficzny.- Myśl karaimska, 3: 7-17.

58. Zajączkowski, Ananiasz. 1929. Wróżby z drgania części ciała.- Myśl Karaimska, 2:23-31; 1935-1936, 11: 24-39.
59. Zajączkowski, Ananiasz. 1937-1938. Najstarsza wiadomość o języku tureckich Karaimów w Polsce (w XVII w.).- Myśl Karaimska, 12: 90-99.
60. Zajączkowski, Ananiasz. 1961. Karaims in Poland. History. Language. Folklore. Science. Warszawa-La Hague- Paris.
61. Zajączkowska-Lopatto, Maria-Emilia and Kobeckaitė, Halina. 2019. Akademikas Ananiaszas
62. Zajączkowski – karaimų bendruomenės pažiba. – Rocznik Stowarzyszenia Naukowców Polaków Litwy. T.19:413-426.
63. Zajončkovskis, Michal. 2001. Karaims in military service. Vilnius.
64. Дуван, Яков. 1890. Катихизис, основы караимского закона. С.-Петербург.
65. КАРАИМСКО-РУССКО-ПОЛЬСКИЙ СЛОВАРЬ. 1974. Москва.
66. КАРАИМСКАЯ ЖИЗНЬ (1911-1912)
67. КАРАИМСКОЕ СЛОВО (1913-1914)
68. КАРАЙ ЙЫРЛАРЫ. 1989. Sud. Firkovičius Mykolas. Vilnius.
69. Кобецкайте, Галина. 1990. Караимы: быть и остаться. - Вильнюс, 4:103-112.
70. Кобецкайте, Галина. 2008. Религия как составная часть национальной культуры и ее значение в жизни литовских и польских караимов. – Архив наследия. Москва:106-132.
71. Лавринович, Марк. 2012. Русско-караимский словарь, Вильнюс.
72. Лавриновичюс, Маркас. 2011. Avaldan Kieliasigia. Из далекого прошлого в будущее. Тракай.
73. Мусаев, Кенесбай. 1964. Грамматика караимского языка. Фонетика и морфология. Москва.
74. Полканов, Юрий. 1995. Кърым къарайларын аталар созы. Бахчисарай.
75. Полканов, Юрий. 1994. Обряды и обычаи крымских караимов-тюрков. Бахчисарай.
76. Прик, Ольга. 1976. Очерк грамматики караимского языка (Крымский диалект). Махачкала.
77. Радлов, Вильгельм. 1896. Образцы народной литературы северных тюркских племен. Наречия Крыма. Петербург. Часть VII.
78. Радлов, Вильгельм. 1911. Опыт словаря тюркских наречий. Петербург. Т.IV.

9. Užduočių ar mokinių darbų, iliustruojančių pasiekimų lygius, pavyzdžiai.

9.1. 1–2 klasės

A. Šventojo Rašto (ST) pažinimas

Užduoties pavyzdys (-džiai)	Vertinimas	Ugdomos kompetencijos
Mokytojas perskaito ar trumpai perpasakoja vieną ST pasakojimą (pvz. pasaulio sukūrimo istoriją) ir vieną NT pasakojimą (pvz. apie Jėzaus atliktą stebuklą, Morkaus 1:40–42). Mokiniai apibūdina juos žodžiu arba nupiešia jų vaizdinius, atpažindami ST ir NT pasakojimus ir išvardindami, kokios konfesijos naudoja šiuos pasakojimus.	Vertinama pagal išskirtus A.1 pasiekimų lygius.	Pažinimo, kultūrinė, kūrybinė

Renkantis pasakojimus, svarbu, kad jie būtų vaizdingi, kad juose būtų ryški ST ir NT simbolika, kurią būtų galima nupiešti (diena, naktis, šviesa, ligonis, duona ar pan.) ir skirtingų veikėjų vardų. NT istorijoje rekomenduojama minėti Jėzaus vardą.		
<p>Pasiekimų lygiai, nurodantys vertinimą</p> <p>A1.1. Atpažįsta, kad ST ir NT yra skirtingi, bet atpažįsta tik vieną ST pasakojimą, klaidingai nusako kitus esminius skirtumus, tik išvardina kitas galimas konfesijas, nepriskiria joms pasakojimų, juos pavaizduoja padrikai</p> <p>A1.2. Atpažįsta, kad ST ir NT yra skirtingi, atpažįsta pasakojimus, bet jų neidentifikuoja, mokytojo paskatintas nurodo esminius ST ir NT skirtumus, tik iš dalies priskiria pasakojimus atitinkamoms konfesijoms, paskatintas pavaizduoja mokytojo pasiūlytomis kalbinėmis ir vizualios raiškos priemonėmis</p> <p>A1.3. atpažįsta ST ir NT pasakojimus, jų esminius skirtumus, geba juos priskirti atitinkamoms konfesijoms, pavaizduoja mokytojo pasiūlytomis kalbinėmis ir vizualios raiškos priemonėmis</p> <p>A1.4. Savarankiškai atpažįsta ST ir NT pasakojimus, jų esminius skirtumus, geba juos proaktyviai priskirti atitinkamoms konfesijoms, išsamiai pavaizduoja paties numatytomis kalbinėmis ir vizualios raiškos priemonėmis</p>		

B. Tikėjimo turinio pažinimas

Užduoties pavyzdys (-džiai)	Vertinimas	Ugdomos kompetencijos
<p>Papasakoti ar pavaizduoti asmeninį jausmą ar situaciją, kuris atėjo/kuri nutiko netikėtai (aptariant numanomas to priežastis, sąlygas ar pan.) ir tai pakomentuoti per Dievo apraiškos prizmę. Kelių mokinių pasakojimai išsauga į bendrą klasės diskusiją.</p> <p>Kita galima užduotis – Sudaryti mąstymo žemėlapi išvardinant Dievo apraiškos formas</p>	<p>Vertinama pagal B.2 pateiktus pasiekimų lygius. Pagrindiniai kriterijai - apraiškos ir pažinimo aspektų išskyrimas, savarankiškas mąstymas</p>	<p>Pažinimo, kultūrinė, kūrybinė, emocinė, komunikavimo</p>
<p>Pasiekimų lygiai, nurodantys vertinimą</p> <p>B2.1. Apibūdindamas maišo Dievo apraiškos formas ir Dievo pažinimo būdus</p> <p>B2.2. Paskatintas apibūdina Dievo apraiškos formas ir vieną Dievo pažinimo būdą</p> <p>B2.3. Apibūdina Dievo apraiškos formas ir Dievo pažinimo būdus</p> <p>B2.4. Savarankiškai ir išsamiai apibūdina Dievo apraiškos formas ir Dievo pažinimo būdus, papildo komentais</p>		

C. Bendruomenė ir liturgija

Užduoties pavyzdys (-džiai)	Vertinimas	Ugdomos kompetencijos
<p>Pažiūrėti klasėje panoraminę vienos ar kitos kenesos nuotrauką www.panoramas.lt ir/ar apsilankyti kenesoje; aptarti, kokius ypatingus pastato bruožus mokiniai pastebi ir juos paaiškinti.</p>	<p>Vertinimo pavyzdys pagal pasiekimų lygius –</p> <p>1) Tik paskatinus išvardina bruožus, kurie apibūdina kenesą kaip šventovę (altoriaus</p>	<p>Pažinimo, kultūrinė, kūrybinė, skatmeninė.</p>

<p>Kitos galimos užduotys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nežiūrint į nuotraukas ar video, pasiūlyti nupiešti ar nusakyti, kaip įsivaizduoja kenesą, paskui palyginti ir aptarti panašumus ir skirtumus su tikrove, - apsilankyti vienoje iš kenesų Lietuvoje, grįžus užpildyti klausimyną apie tai, kas matyta (pvz. su tokiais klausimais – ar ten kabo paveikslų? Kaip atrodo langai? Kokios formos kupolas?), - LDK žemėlapyje pažymėti (bent) Vilnių, Trakus, Haličą, Kijevą, Eupatoriją, Bachčisarajų; suskaičiuoti kenesas 	<p>buvimas, ne kiekvienas gali link jo eiti, reikalavimas užsidengti galvą, niekas kitas tik pamaldos gali vykti tame pastate, moterys ir vyrai meldžiasi atskirai); nepamini kitų valstybių, kuriose veikia kenesos,</p> <p>2) Savarankiškai išvardina bruožus, kurie apibūdina kenesą kaip šventovę (altoriaus buvimas, ne kiekvienas gali link jo eiti, reikalavimas užsidengti galvą, niekas kitas tik pamaldos gali vykti tame pastate, moterys ir vyrai meldžiasi atskirai); nepamini kitų valstybių, kuriose veikia kenesos,</p> <p>3) Savarankiškai išvardina bruožus, kurie apibūdina kenesą kaip šventovę (altoriaus buvimas, ne kiekvienas gali link jo eiti, reikalavimas užsidengti galvą, niekas kitas tik pamaldos gali vykti tame pastate, moterys ir vyrai meldžiasi atskirai); pamini kitas valstybes, kuriose veikia kenesos (pvz. Ukraina, Rusija)</p> <p>4) Savarankiškai išvardina šiuos bruožus (altoriaus buvimas, ne kiekvienas gali link jo eiti, reikalavimas užsidengti galvą, niekas kitas tik pamaldos gali vykti tame pastate, moterys ir vyrai meldžiasi atskirai) ir kitus, kurie apibūdina kenesą kaip šventovę; pamini visas kitas valstybes, kuriose veikia kenesos (pvz. Ukraina, Rusija, JAV); visą pasakojimą susieja su matytomis nuotraukomis ar apsilankymo kenesoje įspūdžiais.</p>	
<p>Pasiekimų lygiai, nurodantys vertinimą</p> <p>C3.1. Paskatinus apibūdina kenesą kaip šventovę, mini tik Lietuvą, kurioje jos veikia, neapsilanko veikiančioje kenesoje Lietuvoje</p>		

- C3.2. Apibūdina kenesą kaip šventovę, mini tik Lietuvą, kurioje jos veikia, apsilanko veikiančioje kenesoje Lietuvoje
- C3.3. Apibūdina kenesą kaip šventovę, išvardina, kuriose valstybėse jos veikia, apsilanko veikiančioje kenesoje Lietuvoje
- C3.4. Išsamiai apibūdina kenesą kaip šventovę, išvardina, kuriose valstybėse jos veikia pasitelkdamas geografines sąvokas, aktyviai ir smalsiai apsilanko veikiančioje kenesoje Lietuvoje

D Moralė/etika - žmogus ir pasaulis

Užduoties pavyzdys (-džiai)	Vertinimas	Ugdomos kompetencijos
Pažymėti Dievo vardus/pavadinimus įvairiose tikybose sudarant mąstymo žemėlapi.	Vertinimo pavyzdys – 1) Mokytojui priminus, pažymi du Dievo vardus/pavadinimus (pvz. Alachas, Visagalis); 2) Mokytojui priminus, pažymi tris Dievo vardus/pavadinimus (pvz. Alachas, Visagalis, Viešpats); pamini katalikybę ir islamą kaip vieno Dievo tikybas 3) Pažymi daugiau nei tris Dievo vardus/pavadinimus (pvz. Alachas, Jahve, Ra, Oziris, Perkūnas, Gabija, Visagalis, Viešpats, Kūrėjas, Dievas tėvas); pamini katalikybę ir islamą kaip vieno Dievo tikybas, jas trumpai apibūdina 4) Pažymi daugiau nei tris Dievo vardus/pavadinimus (pvz. Alachas, Jahve, Ra, Oziris, Perkūnas, Gabija, Visagalis, Viešpats, Kūrėjas, Dievas tėvas); analizuoja vieno Dievo tikėjimo sistemas, pateikdamas Dievų vardus, galias, kitas ypatybes	Pažinimo, kultūrinė, kūrybinė, komunikacijos
Pasiekimų lygiai, nurodantys vertinimą D2.1. Remdamasis priminimais, išvardina kelis Dievo vardus/pavadinimus įvairiose tikybose, pamini tik vieną monoteistinės sistemos tikyba D2.2. Remdamasis priminimais, išvardina kelis Dievo vardus/pavadinimus įvairiose tikybose, išvardina kelias vieno Dievo tikybas D2.3. Išvardina Dievo vardus/pavadinimus įvairiose tikybose, atkreipia dėmesį į vieno Dievo tikėjimo sistemas ir jų ypatybes D2.4. Išvardina Dievo vardus/pavadinimus įvairiose tikybose, savo nuožiūra plačiai analizuoja vieno Dievo tikėjimo sistemas		

9.2. 3–4 klasės

A Šventojo Rašto (ST) pažinimas

Užduoties pavyzdys (-džiai)	Vertinimas	Ugdomos kompetencijos
Papasakoti savo sukurtą istoriją biblinės Tymbyl chydžy istorijos pagrindu; paminėti Dievo siūstas bausmes, jas iliustruoti.	Vertinimo pavyzdys – 1) Pasakoja paprastai, be palyginimų, naudoja mažai faktų iš Biblinės istorijos, pamini tik dvi Dievo siūstas bausmes 2) Pasakoja paprastai, naudoja palyginimus, veda paraleles su bibline istorija, pamini keturias Dievo siūstas bausmes 3) Pasakoja vaizdingai, naudoja palyginimus, veda paraleles su bibline istorija, pamini aštuonias Dievo siūstas bausmes 4) Pasakoja vaizdingai, išplėtotai, naudoja palyginimus, veda paraleles su bibline istorija, pamini dešimt Dievo siūstų bausmių.	Pažinimo, kultūrinė, kūrybinė
Pasiekimų lygiai, nurodantys vertinimą A2.1. apibūdina karaimų religinį kalendorių be jo sudarymo principo, papasakoja tik vieną iš Bibliinių Tymbyl ir Aftalar chydžy siūžetų A2.2. apibūdina karaimų religinį kalendorių ir jo sudarymo principą, papasakoja tik vieną iš Bibliinių Tymbyl ir Aftalar chydžy siūžetų, jo pagrindu kuria vieną nedidelį tekstą, maišo krikščionių ir judėjų šventes panašiu metu A2.3. apibūdina karaimų religinį kalendorių ir jo sudarymo principą, pasakoja Bibliinius Tymbyl ir Aftalar chydžy siūžetus, jų pagrindu kuria nedidelius tekstus, įvardina krikščionių ir judėjų šventes panašiu metu A2.4. išsamiai apibūdina karaimų religinį kalendorių ir jo sudarymo principą, tikslingai pasakoja Bibliinius Tymbyl ir Aftalar chydžy siūžetus, įterpia savo pamąstymus, tekstų pagrindu kuria įvairius tekstus su savo pasamprotavimais, įvardina krikščionių ir judėjų šventes panašiu metu		

B Tikėjimo turinio pažinimas

Užduoties pavyzdys (-džiai)	Vertinimas	Ugdomos kompetencijos
Mokytojas suformuluoja tam tikrą probleminę gyvenimišką situaciją kelioms mokinių grupėms ar kiekvienam individualiai (pvz. mokiniai gauna simbolinį laišką su situacijos aprašymu). Situacija gali būti pozityvi ar negatyvi (pvz. kažkas susirgo; draugas įsigijo naują telefoną ar pan.). Mokinys/-iai apibūdina situaciją/savo emociją, kurią sukėlė aprašyta situacija, pasitelkdami emocijų korteles (pvz. pagal http://www.kitoksvaikas.lt/2015/04/09/emo	Vertinimo pavyzdys – 1) Tik su mokytojo priminimu ir paskatinimu gali matyti situaciją iš tikėjimo ir netikėjimo pozicijų, 2) Supranta situacijos skirtumus pažvelgus iš tikinčiojo ir netikinčiojo pozicijų, bet pateikia tik po vieną galimą jos sprendimo būdą,	Socialinė, emocinė, kultūrinė, kūrybinė, komunikacinė.

<p>cines-korteles/) ir pateikia patarimų ar argumentų, kaip ją galėtų spręsti tikintis ir netikintis asmuo.</p>	<p>nepanaudoja emocinių kortelių</p> <p>3) Supranta situacijos vertinimo ir sprendimo skirtumus pažvelgus iš tikėjimo ir netikėjimo pozicijų, išsamiai apibūdina savo emocijas ir situaciją per emocijų korteles pateikia du galimus jos supratimo aspektus;</p> <p>4) Supranta situacijos vertinimo ir sprendimo skirtumus pažvelgus iš tikėjimo ir netikėjimo pozicijų, pateikia gausius jos supratimo aspektus, išsamiai apibūdina savo emocijas ir situaciją per emocijų korteles.</p>	
---	--	--

Pasiekimų lygiai, nurodantys vertinimą

B3.1. Tik paskatintas svarsto, kodėl žmonės tiki į Dievą.

Nurodo vieną netikėjimo priežastį

B3.2. Tik paskatintas svarsto, kodėl žmonės tiki į Dievą.

Nurodo kelias netikėjimo priežastis, mėgina jas lyginti su asmenine patirtim

B3.3. Svarsto, kodėl žmonės tiki į Dievą.

Nurodo ir kritiškai vertina netikėjimo priežastis.

B3.4. Savarankiškai ir argumentuotai svarsto, kodėl žmonės tiki į Dievą, pateikia pavyzdžių

Išsamiai analizuoja, nurodo ir kritiškai, tikslingai vertina netikėjimo priežastis.

C. Bendruomenė ir liturgija

Užduoties pavyzdys (-džiai)	Vertinimas	Ugdomos kompetencijos
<p>Tyrinėjant bendruomeninės ir asmeninės maldos formas palygina maldas pagal tokius aspektus kaip pvz. viešpaties šlovinimas, dėkojimas jam, prašymas, nusizeminimas.</p>	<p>Vertinimo pavyzdys –</p> <p>1) Išvardina atskirus maldos aspektus (pvz. Šlovinimas, dėkojimas) abiejose formose, juos interpretuoja kaip atskirus,</p> <p>2) Tyrinėjant bendruomeninės ir asmeninės maldos formas palygina jas pagal kai kuriuos aspektus (pvz. šlovinimas, dėkojimas, prašymas) abiejuose tekstuose,</p> <p>3) Tyrinėjant bendruomeninės ir asmeninės maldos formas palygina jose esančius maldos aspektus (pvz.</p>	<p>Pažinimo, kultūrinė, kūrybinė, komunikacinė, emocinė.</p>

	<p>šlovinimas, nusižeminimas, dėkojimas, prašymas, maldavimas), apibūdina skirtingą ar panašų jų kontekstą abiejuose tekstuose,</p> <p>4) Tyrinėjant bendruomeninės ir asmeninės maldos formas palygina jose esančius maldos aspektus (pvz. šlovinimas, nusižeminimas, dėkojimas, prašymas, maldavimas), apibūdina skirtingą ar panašų jų kontekstą abiejuose tekstuose, prisimena, kur dar sutiko panašius aspektus (žinomas eilėraštis ar daina ar pan.).</p>	
<p>Pasiekimų lygiai, nurodantys vertinimą</p> <p>C2.1. Prisimena bendruomeninę maldą, apibūdina vieną jos savybę</p> <p>C2.2. Paskatintas lygina asmeninę ir bendruomeninę maldas, apibūdina po vieną jų savybę, įvardina vieną paros laiką maldai</p> <p>C2.3. Lygina asmeninę ir bendruomeninę maldas, apibūdina jų savybes ir laiką</p> <p>C2.4. Išsamiai, su asmeninėmis įžvalgomis lygina asmeninę ir bendruomeninę maldas, kryptingai apibūdina jų savybes ir laiką</p>		

D Moralė/etika - žmogus ir pasaulis

Užduoties pavyzdys (-džiai)	Vertinimas	Ugdomos kompetencijos
<p>Rasti kitų mokinių bruožų, kurie yra kitokie nei mano (pvz. kitos spalvos batai, kitokio tipo rūbas, aukštesnė ar žemesnė kakta, kitos spalvos plaukai ir pan.), kitokį elgesį, temperamentą. Nupiešti tuos kitus bruožus. Svarbu, kiek, ko nupiešiama ir kiek spalvų panaudojama. Kuo daugiau spalvų, tuo geriau. Vėliau apibendrinant užduotį, per šiuos bruožus suvesti analogiją į pažiūras, į tikėjimą, kur kitokumas nereiškia blogiau ar geriau.</p> <p>Kita galima užduotis – Pažiūrėti visiems filmą ‚Gerumo stebuklas‘ (Wonder; Rež. Stephen Chbosky. Drama, JAV, 2017). Aptarti kitoniškumo priėmimo svarbą. Galima pasinaudoti ir parengtomis filmo aptarimo rekomendacijomis https://mokausiiskino.lt/wp-</p>	<p>Vertinimo pavyzdys –</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Nupiešia (ar nusako) du skirtingus bruožus, panaudoja dvi spalvas 2) Nupiešia (ar nusako) keturis skirtingus bruožus, panaudoja ne daugiau nei keturias spalvas 3) Nupiešia (ar nusako) mažiausiai šešis skirtingus bruožus, panaudoja mažiausiai šešias spalvas, paaiškina, kaip supranta tuos skirtumus 4) Nupiešia (ar nusako) mažiausiai šešis skirtingus bruožus, panaudoja mažiausiai šešias spalvas, paaiškina, kaip supranta tuos skirtumus, pritaiko informaciją apie kitų tikėjimų išraiškas ir ją palygina su nupieštais bruožais 	<p>Pažinimo, kultūrinė, emocinė, socialinė, kūrybinė, komunikacinė</p>

content/uploads/2019/09/filmo-stebuklas-aptarimo-gaires-2018.pdf		
<p>Pasiekimų lygiai, nurodantys vertinimą</p> <p>D2.1. Įvardina judaizmą, krikščionybę, islamą, kaip egzistuojančias kitas religijas, pamini kelis jų bruožus</p> <p>D2.2. Pažįsta po kelis kitų religijų (judaizmo, krikščionybės, islamo) bruožus, paskatinus pamini kelias (savo) karaimo tikinčiojo ypatybes</p> <p>D2.3. Pažįsta esminius kitų religijų (judaizmo, krikščionybės, islamo) bruožus, išskiria (savo) karaimo tikinčiojo ypatybes</p> <p>D2.4. Puikiai pažįsta ne tik esminius, bet ir smulkesnius kitų religijų (judaizmo, krikščionybės, islamo) bruožus, argumentuotai išskiria (savo) karaimo ypatybes</p>		

9.3. 5–6 klasės

A Šventojo Rašto (ST) pažinimas

Užduoties pavyzdys (-džiai)	Vertinimas	Ugdomos kompetencijos
<p>Sudaryti klausimyną/testą užduočiai (pvz. naudojant Kahoot programą https://www.iklase.lt/kahoot) su uždaraus klausimais, pvz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - į kiek dalių skaidomi DDĮ? - kiek Įsakymų joms priklauso? - ką draudžia ir ką liepia Įsakymai (arba apie kiekvieną atskirai)? - kaip ST vadinami šie DDĮ? - kaip žmonės sužinojo apie DDĮ? <p>Atsakinėti į testą galima arba raštu (individualiai) arba pasirenkant žaidimą – metantis kamuolį kitam užduoda klausimą, gaudantis kamuolį – sako atsakymą, ir t.t.</p>	<p>Vertinimo pavyzdys –</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Pateikia tik kiekybinius atsakymus 2) Skiria įsakymų draudimus ir leidimus, išvardina 3) Be kiekybinių rodiklių, apibūdina dviejų Įsakymų dalių pobūdį (žmogaus ir Dievo santykiai ir žmonių tarpusavio ir santykio su savimi Įsakymai) 4) savarankiškai analizuoja dvi Įsakymų grupes ir jų atskleidžiamus žmogaus santykio su aplinka tipus, išsamiai, su pavyzdžiais paaiškina Dekalogą kaip Dievo ir žmonijos sąjungą 	<p>Pažinimo, kultūrinė, kūrybinė, komunikacinė, emocinė, skaitmeninė.</p>
<p>Pasiekimų lygiai, nurodantys vertinimą</p> <p>A3.1. Cituoja Dekalogo Įsakymus, išskiria dvi Įsakymų grupes, pamini, kad Įsakymuose eina kalba apie Dievą ir žmogų</p> <p>A3.2. Skaito pilną Dekalogo tekstą, pamini dvi Įsakymų grupes, pamini, kad Įsakymuose eina kalba apie žmogų ir jo aplinką bei apie Dievą ir žmogų,</p> <p>A3.3. Interpretuoja pilną Dekalogo tekstą, analizuoja dvi Įsakymų grupes ir jų atskleidžiamus žmogaus santykio su aplinka tipus, paaiškina Dekalogą kaip Dievo ir žmonijos sąjungą</p> <p>A3.4. Argumentuotai interpretuoja pilną Dekalogo tekstą, savarankiškai analizuoja dvi Įsakymų grupes ir jų atskleidžiamus žmogaus santykio su aplinka tipus, išsamiai, su pavyzdžiais paaiškina Dekalogą kaip Dievo ir žmonijos sąjungą</p>		

B Tikėjimo turinio pažinimas

Užduoties pavyzdys (-džiai)	Vertinimas	Ugdomos kompetencijos
<p>Kartu visiems žiūrėti meninį filmą ir analizuoti jo herojų nuodėmes (blogus veiksmus) ir/ar atgailą. Sudaryti lentelę, sąrašą ar komentuoti žodžiu. Sieti su tikėjimo tiesom.</p> <p>Galima pasirinkti bet kurį šioms klasėms tinkamą meninį filmą, arba iš šių filmų animacinių vaikiškų filmų: - Kiriku ir kerėtoja (Kirikou et la sorciere, rež. Michel Ocelot, Raymond Buret, 1998), - Žirafa, 2012, rež. Rémi Bezançon, Jean-Christophe Lie</p> <p>Kita galima užduotis- - vienas mokinys perpasakoja savo asmeninį ritualą kitam ir pasiūlo juo „pagyventi“ savaitę (ir atvirkščiai), paskui apsikeičiama patirtimi. Akcentuojama „kartotės“ patirtis, nepriklausomai nuo detalių;</p>	<p>Vertinimo pavyzdys –</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) atpažįsta fragmentines nuodėmes (blogų darbų, veiksmų) ir atgailos išraiškas filme 2) tik paskatinus atpažįsta nuodėmės (blogų darbų, veiksmų) ir atgailos formas filme 3) atpažintas nuodėmės (blogų darbų, veiksmų) ir atgailos formas filme palygina su Dievo ir žmogaus santykio išraiška 4) su asmeniniais samprotavimais paaiškina nuodėmes (blogų darbų, veiksmų) ir atgailos sąvokas ir jų formas filme, palygina su Dievo ir žmogaus santykio išraiška 	<p>Pažinimo, emocinė, komunikacinė, kultūrinė, socialinė</p>
<p>Pasiekimų lygiai, nurodantys vertinimą</p> <p>B3.1. Savais žodžiais apibūdina tikėjimą, pamini vieną pavyzdį iš asmeninės patirties kaip tikėjimo ženklą (potencialų)</p> <p>B3.2. Paskatinus įvardina tikėjimą, kaip santykį tarp Dievo ir žmogaus, nurodo kelis tikėjimo ženklus savo gyvenime, apibūdina nuodėmės ir atgailos sąvokas</p> <p>B3.3. Paaiškina tikėjimą, kaip santykį tarp Dievo ir žmogaus, nurodo tikėjimo reikšmę savo gyvenime per asmeninio ritualo sukūrimą, paaiškina nuodėmės ir atgailos sąvokas</p> <p>B3.4. Išsamiai ir argumentuotai paaiškina tikėjimą, kaip santykį tarp Dievo ir žmogaus, su gausiais pavyzdžiais nurodo tikėjimo reikšmę savo gyvenime per asmeninio ritualo sukūrimą, tikslingai, su asmeniniais samprotavimais paaiškina nuodėmės ir atgailos sąvokas</p>		

C. Bendruomenė ir liturgija

Užduoties pavyzdys (-džiai)	Vertinimas	Ugdomos kompetencijos
<p>Pastebėti Vilniaus kenesos ir stačiatikių cerkvės Žvėryne architektūrinius panašumus/skirtumus.</p> <p>Kita galima užduotis –</p>	<p>Vertinimo pavyzdys –</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) atkreipia dėmesį, kad tai tiesiog du maldos namai netoli vienas kito 2) randa, kad abu pastatus statė tas pats architektas, nors pastatai yra skirtingų konfesijų 3) randa, kad abu pastatus statė tas pats architektas, atkreipia dėmesį į 	<p>Pažinimo, emocinė, kultūrinė, skaitmeninė.</p>

- naudojantis nurodyta literatūra sudaryti (ir vėliau sužaisti) quizą (ar proto mūšio klausimyną) apie karaimų bendruomenės Vilniuje pradžia.	4) panašias pastatų architektūros detales (langų, kupolo formos) randa, kad abu pastatus statė tas pats architektas, atkreipia dėmesį į panašias pastatų architektūros detales (langų, kupolo formos), atskleidžia kokio to meto architektūros bruožai atsispindi abiejuose pastatuose	
<p>Pasiekimų lygiai, nurodantys vertinimą</p> <p>C3.1. Įvardina kelias detales iš kenesos architektūros ir dekorų, pamini vieną Felikso Maleckio veiklos aspektą</p> <p>C3.2. Išvardina detales iš kenesos architektūros ir dekorų, išvardina kelis Felikso Maleckio darbus ir nuopelnus</p> <p>C3.3. Tyrinėja kenesos architektūrą ir dekorą, prisimena Felikso Maleckio darbus ir nuopelnus</p> <p>C3.4. Išsamiai tyrinėja kenesos architektūrą ir dekorą, prideda savo samprotavimų apie tai, prisimena Felikso Maleckio darbus ir nuopelnus, vertina juos</p>		

D. Moralė/etika - žmogus ir pasaulis

Užduoties pavyzdys (-džiai)	Vertinimas	Ugdomos kompetencijos
Iš poezijos knygos „Čypčychlej učma Trochka“ išrinkti eilėraščius, atspindinčius tradicines vyro ir moters roles šeimoje (visuomenėje).	<p>Vertinimo pavyzdys –</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) pateikia tik vieną pavyzdį iš vieno eilėraščio 2) parenka pavyzdžių iš kelių eilėraščių 3) parenka pavyzdžius iš kelių eilėraščių, palygina juos su dabartine visuomenės praktika 4) parenka pavyzdžius iš kelių eilėraščių, palygina juos su dabartine situacija visuomenėje, prisimena pavyzdžių iš savo šeimos, kuriais norėtų sekti ir paaiškina, kodėl 	Pažinimo, kūrybinė, kultūrinė, emocinė, socialinė, komunikacijos
<p>Pasiekimų lygiai, nurodantys vertinimą</p> <p>D1.1. Įvardina tradicines vyro ir moters roles šeimoje</p> <p>D1.2. Paskatintas vertina tradicines vyro ir moters roles šeimoje, pateikia pavyzdžių iš savo dabarties patirties</p> <p>D1.3. Vertina ir lygina tradicines vyro ir moters roles šeimoje su savo dabarties patirtimi, prisimena įdomius žmones iš savo šeimos, kuriais norėtų sekti ir kodėl</p> <p>D1.4. Išsamiai, su pavyzdžiais vertina ir lygina tradicines vyro ir moters roles šeimoje su savo dabarties patirtimi, tikslingai prisimena įdomius žmones iš savo šeimos, kuriais norėtų sekti ir kodėl, savarankiškai argumentuoja</p>		

9.4. 7–8 klasės

A Šventojo Rašto (ST) pažinimas

Užduoties pavyzdys (-džiai)	Vertinimas	Ugdomos kompetencijos
Pasirinkti tekstų ištraukų pavyzdžių iš visų trijų ST dalių ir juos palyginti - kas skiriasi? Kodėl?	Vertinimo pavyzdys – 1) lygina ir pastebi tik sakinių struktūros skirtumus 2) lygina, pastebi sakinių struktūros skirtumus (poezija, proza), atkreipia dėmesį į psalmių tekste naudojamą paralelizmą, pakartotą tos pačios minties išdėstymą, 3) lygina, komentuoja sakinių struktūros ir pateikimo skirtumus, atkreipia dėmesį į skirtingo tipo teksto turinį kiekvienoje dalyje, kuriam ir reikia skirtingų formų 4) lygina, komentuoja sakinių struktūros, pateikimo, turinio skirtumus kiekvienoje dalyje, pamini masoretus ir jų darbo ypatybes	Pažinimo, kultūrinė, emocinė, komunikacijos
Pasiekimų lygiai, nurodantys vertinimą A1.1. Cituoja vieną psalmę ir Patarlių knygą A1.2. Paskatinus lygina ST tekstus trijose dalyse, cituoja vieną psalmę ir Patarlių knygą, apibūdina masoretus A1.3. Analizuoja, interpretuoja ir lygina ST tekstus trijose dalyse, cituoja kelias psalmes ir Patarlių knygą, nagrinėja ST užrašymo istoriją per masoretų darbą A1.4. Išsamiai, su asmeniniais komentarais analizuoja, interpretuoja ir lygina ST tekstus trijose dalyse, cituoja kelias psalmes (gal net mintinai) ir Patarlių knygą, tikslingai nagrinėja ST užrašymo istoriją per masoretų darbą, pateikia pavydžių		

B Tikėjimo turinio pažinimas

Užduoties pavyzdys (-džiai)	Vertinimas	Ugdomos kompetencijos
Pasirinktu būdu pavaizduoti Dievo ir žmogaus savybes jas lyginant (piešiant, spalvomis, grafiškai, žodžiais, raidėmis, kokiais nors simboliais ar pan.)	Vertinimo pavyzdys – 1) naudoja panašias išraiškos priemones Dievo ir žmogaus savybėms pavaizduoti 2) išraiškos priemonės Dievo ir žmogaus savybėms pavaizduoti šiek tiek skiriasi 3) išraiškos priemonės Dievo ir žmogaus savybėms pavaizduoti akivaizdžiai skiriasi, bet kiekvienoje grupėje jos daugmaž vieno stiliaus	Pažinimo, emocinė, kūrybinė, komunikacijos, skaitmeninė

	4) išraiškos priemonės Dievo ir žmogaus savybėms pavaizduoti akivaizdžiai skiriasi, pateikti išsamūs ir kontekstualūs paaiškinimai, argumentai	
<p>Pasiekimų lygiai, nurodantys vertinimą</p> <p>B2.1. Apibūdina vieną Dievo savybę, kurios, įvardina faktą, kad žmogus atsakingas Dievui</p> <p>B2.2. Apibūdina kai kurias Dievo savybes, kurių turi siekti žmogus, pateikia vieną argumentą, kodėl žmogus atsakingas Dievui, apibūdina savo požiūrį į pomirtinį pasaulį</p> <p>B2.3. Apibūdina Dievo savybes, kurių turi siekti žmogus, svarsto ir diskutuoja, kodėl žmogus atsakingas Dievui ir kaip atsiskleidžia požiūris į pomirtinį pasaulį</p> <p>B2.4. Išsamiai apibūdina Dievo savybes, kurių turi siekti žmogus, išsamiai svarsto, pateikia pavyzdžių ir diskutuoja, kodėl žmogus atsakingas Dievui ir kaip atsiskleidžia požiūris į pomirtinį pasaulį</p>		

C. Bendruomenė ir liturgija

Užduoties pavyzdys (-džiai)	Vertinimas	Ugdomos kompetencijos
Paėmus į rankas katalikų (ar kitos krikščionių konfesijos) bažnyčios maldaknygę, giesmyną ar pamaldų eigos aprašymą ir naujausią karaimų maldaknygę (1997 m.), palyginti, kas jose skiriasi, kas bendro.	<p>Vertinimo pavyzdys –</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) pamini, kad šeimos ritualams nenaudojamos maldaknygės, kad krikščionių ir karaimų maldaknygės yra nepalyginamos 2) mėgina lyginti maldaknyges, įžvelgia paprastų panašumų (nurodymai, kaip melstis, kada) 3) lygina maldaknyges, randa panašumų (pvz. nurodymai, kaip melstis, kada, maldų tekstai gimtąja kalba, maldų eiga) ir skirtumų (pvz. kitas kalendorius, krikščionys gali naudoti maldaknygę tik konkrečia proga, būna giesmių melodijos) 4) lygina maldaknyges, apibūdina jų naudojimo skirtumus 	Pažinimo, kultūrinė, kūrybinė, emocinė
<p>Pasiekimų lygiai, nurodantys vertinimą</p> <p>C3.1. Papasakoja, kaip kenesoje vyksta vestuvių ritualas, pamini, kad šeimos ritualams nenaudojamos maldaknygės</p> <p>C3.2. Papasakoja, kas vyksta kenesoje vestuvių ir vaiko gimimo proga, paskatinus pamini, kam pamaldose reikalingos maldaknygės</p> <p>C3.3. Paaiškina, kaip kenesoje vyksta šeimos ritualai, apibūdina, kaip naudotis maldaknygėmis pamaldose</p> <p>C3.4. Paaiškina, kaip kenesoje vyksta šeimos ritualai, palygina su pamaldų eiga, apibūdina, kaip naudotis maldaknygėmis pamaldose, palygina su kitų tikybių pavyzdžiais</p>		

D. Moralė/etika - žmogus ir pasaulis

Užduoties pavyzdys (-džiai)	Vertinimas	Ugdomos kompetencijos
Sudaryti ‚karaimiškų savybių sąvadą‘ (tokių, kurios apibūdina, ką reiškia būti karaimu) tradicinės šeimos kontekste.	Vertinimo pavyzdys – 1) pamini tik vieną savybę 2) pamini dvi-tris savybes 3) pamini daugiau nei tris savybes, jas apibūdina tradicinės šeimos kontekste 4) pamini daugiau nei tris savybes, išsamiai apibūdina, ką reiškia būti karaimu pagal tradinės šeimos ir bendruomenės sampratą, pateikia asmeninių pavyzdžių	Pažinimo, emocinė, kultūrinė
Pasiekimų lygiai, nurodantys vertinimą D1.1. Pamini vieną tradicinę šeimos vertybę, įvardina, ką jam asmeniškai reiškia būti karaimu D1.2. Pamini kelias tradicines šeimos, bendruomenės vertybes, įvardina, ką reiškia būti karaimu, pamini bendruomenės rolę D1.3. Analizuoja tradicines šeimos, bendruomenės vertybes, apibūdina, ką reiškia būti karaimu bei buvimo bendruomenėje svarbą D1.4. Tikslingai ir argumentuotai analizuoja tradicines šeimos, bendruomenės vertybes, apibūdina, ką reiškia būti karaimu bei buvimo bendruomenėje svarbą, užveda diskusiją šiomis temomis		

9.5. 9–10 klasės

A. Šventojo Rašto (ST) pažinimas

Užduoties pavyzdys (-džiai)	Vertinimas	Ugdomos kompetencijos
Sukurti vienuoliktą Dievo įsakymą kaip komunikacinį pranešimą (pilną sakinį). Kita galima užduotis – žiūrėti lenkų režisieriaus K.Kieslowskio filmų seriją ‚Dekalogas‘. Nagrinėti komunikacijos būdus filme, pranešančius DDI žinias.	Vertinimo pavyzdys – 1) naudoja ribotą žodyną, pranešimas nekomunikuoja 2) tik keli panaudoti žodžiai turi komunikacinę funkciją 3) pasirinktas žodynas aiškiai komunikuoja numatytą žinią, naudoja draudimo ar leidimo išraišką 4) pasirinktas žodynas aiškiai komunikuoja, atsiskleidžia ir netiesioginės įsakymo prasmės	Pažinimo, kūrybinė, kultūrinė, komunikacijos, skaitmeninė.
Pasiekimų lygiai, nurodantys vertinimą A3.1. Skaito Dešimt Dievo įsakymų A3.2. Skaito Dešimt Dievo įsakymų ir kelia klausimus apie jų komunikacines intencijas A3.3. Analizuoja Dešimt Dievo įsakymų kaip pranešimus, atpažįsta tiesiogiai ir netiesiogiai išreikštas jų komunikacines intencijas		

A3.4. Analizuoja Dešimt Dievo įsakymų kaip pranešimus, gausiai juos argumentuotai komentuoja, atpažįsta tiesiogiai ir netiesiogiai išreikštas jų komunikacines intencijas, pateikia palyginimų

B Tikėjimo turinio pažinimas

Užduoties pavyzdys (-džiai)	Vertinimas	Ugdomos kompetencijos
Aprašyti tikėjimo pavyzdžių iš savo artimųjų patirčių.	Vertinimo pavyzdys – 1) aprašo tik išgirstus faktus 2) mėgina interpretuoti išgirstą patirtį 3) interpretuoja išgirstą patirtį tikėjimo vaidmens žmogaus gyvenime aspektu 4) argumentuoja ir interpretuoja išgirstą pasakojimą, lygina su savo patirtimi	Pažinimo, emocinė, kultūrinė
Pasiekimų lygiai, nurodantys vertinimą B3.1. Įvardina tikėjimo vaidmenį savo/žmogaus gyvenime B3.2. Įvardina tikėjimo vaidmenį savo/žmogaus gyvenime santykyje su protu, pateikia vieną pavyzdį. B3.3. Vertina ir lygina tikėjimo vaidmenį savo/žmogaus gyvenime santykyje su protu ir randa tikėjimo pavyzdžių. B3.4. Vertina ir lygina tikėjimo vaidmenį savo/žmogaus gyvenime santykyje su protu ir randa tikėjimo pavyzdžių, referuoja į asmeninę patirtį, inicijuoja diskusiją.		

C. Bendruomenė ir liturgija

Užduoties pavyzdys (-džiai)	Vertinimas	Ugdomos kompetencijos
Apsilankyti katalikų bažnyčioje ir stačiatikių cerkvėje pamaldose, išreikšti savo pastebėjimus; palyginti su savo malda, jos intencijomis.	Vertinimo pavyzdys – 1) pasidalina tik formaliais įspūdžiais 2) pamini kelis pastebėjimus apie emocijas, tvyrojusias maldos namuose 3) išreiškia savo išsamius pastebėjimus apie kitus besimeldžiančius ir apie save, nuotaiką 4) išreiškia savo išsamius pastebėjimus, mėgina pajauti Dievo matmenį maldos namuose	Pažinimo, emocinė, socialinė, kultūrinė, kūrybinė, komunikacinė.
Pasiekimų lygiai, nurodantys vertinimą C2.1. Pamini savo mėgiamas maldas C2.2. Pamini savo mėgiamas maldas ir su tuo susijusias mintis, įvardina savo supratimą apie maldų tekstus iš maldaknygių C2.3. Tyrinėja savo mintis maldoje, lygina maldų tekstus iš maldaknygių, pasidalina grupėje savo improvizuotos maldos patirtimi C2.4. Kryptingai tyrinėja savo mintis maldoje, lygina maldų tekstus iš maldaknygių, prisimena jų istoriją, pasidalina grupėje savo improvizuotos maldos patirtimi, paskatina kitus improvizuoti		

D. Moralė/etika - žmogus ir pasaulis

Užduoties pavyzdys (-džiai)	Vertinimas	Ugdomos kompetencijos
Pasakoti/parašyti apie Simono Firkovičiaus veiklą karaimų bendruomenės labui.	Vertinimo pavyzdys – 1) mini tik veiklą pačioje bendruomenėje 2) pamini ir kelis faktus apie jo veiklą Trakų mieste 3) pilnai apibūdina S.Firkovičiaus veiklą, su pavyzdžiais ir argumentuotai įvertina nuveiktų darbų svarbą 4) pilnai ir argumentuotai įvertina S.Firkovičiaus veiklą bendruomenės labui, pamini dar kelis kitus bendruomenei nusipelnčius asmenis	Pažinimo, kultūrinė, komunikacijos
Pasiekimų lygiai, nurodantys vertinimą D1.1. Paskatinus įvardina veiklos bendruomenės labui pavyzdžius, pamini daug tokios veiklos nuveikusį asmenį D1.2. Paskatinus įvardina veiklos bendruomenės labui pavyzdžius, pamini, ką pats yra nuveikęs, išvardina daug bendruomenės labui nusipelnčius žmones D1.3. Tyrinėja veiklą bendruomenės labui, savo potencialią rolę joje, interpretuoja pavienių žmonių veiklą, kuriant istoriją, modeliuoja tolesnę karaimų tautos raidą Lietuvoje D1.4. Tyrinėja veiklą bendruomenės labui, savo potencialią rolę joje, pateikia pavyzdžių, plačiai interpretuoja pavienių žmonių veiklą, kuriant istoriją, aiškiai pagrįsdamas modeliuoja tolesnę karaimų tautos raidą Lietuvoje		

9.6. 11–12 klasės**A Šventojo Rašto (ST) pažinimas**

Užduoties pavyzdys (-džiai)	Vertinimas	Ugdomos kompetencijos
Išsirinkti kurią nors vieną moralinę savybę, aprašytą DDĮ. Jos pagrindu, naudojant tekstines ir vizualias priemones, sukurti pasirinkto produkto ar renginio reklaminį skelbimą (prieš tai atlikti esamų reklamų su šia savybe analizę). Kito galimos užduotys – sukurti Tweeter žinutes pagal DDĮ minimas moralines savybes.	Vertinimo pavyzdys – 1) panaudotos tekstinės ir vizualios priemonės kalba apie išorinius pasirinkto objekto bruožus 2) panaudotos tekstinės ir vizualios priemonės kalba apie vieną moralinę savybę, o atlikta reklamų analizė – apie kitą, 3) formuluotė atitinka reklamos kalbą, aiški jos moralinė nuostata, vizualinės priemonės sustiprina teksto žinią,	Pažinimo, kūrybinė, kultūrinė, komunikacijos, skaitmeninė.

	4) pateikia kelių reklamų formuluotes ar kelis šūkius, atitinkančius reklamos kalbą, su aiškiai iškomunikuotomis moralinėmis nuostatomis, išplėtota esamų reklamos šūkių analizė pagrindžia formuluočių pasirinkimą	
<p>Pasiekimų lygiai, nurodantys vertinimą</p> <p>A3.1. Įvardina Dešimties Dievo įsakymų turinį. Pacituoja vieną reklamos šūkį.</p> <p>A3.2. Įvardina Dešimties Dievo įsakymų turinį ir kelia klausimus apie jų komunikacines intencijas, randa kelis modernios visuomenės pranešimus apie moralę (pvz. iš reklamos ir iš matyto filmo).</p> <p>A3.3. Analizuoja Dešimt Dievo įsakymų kaip pranešimus, randa ir lygina juos su modernios visuomenės įvairiose terpėse transliuojamais pranešimais apie moralę.</p> <p>A3.4. Analizuoja Dešimt Dievo įsakymų kaip pranešimus, randa gausių modernios visuomenės transliuojamų pranešimų apie moralę įvairiose terpėse, juos išsamiai, argumentuotai ir kryptingai palygina.</p>		

B. Tikėjimo turinio pažinimas

Užduoties pavyzdys (-džiai)	Vertinimas	Ugdomos kompetencijos
<p>Pažiūrėti filmą apie Senąjį Testamentą (pvz.: ‘Senasis Testamentas’, rež. Gianfranco Parolini, 1962).</p> <p>Pasiklausti dr.Giedriaus Saulyčio paskaitų apie Senojo Testamento pranašystes Naujajame https://biciuliams.lt/senojo-testamento-pranasystes-naujajame-jonos-knyga/. Aptarti matytą medžiagą diskutuojant apie pranašystes.</p>	<p>Vertinimo pavyzdys –</p> <p>1)Atpasakoja matytus video siužetus</p> <p>2)Mokytojo tikslingai nukreiptas mėgina interpretuoti matytus video siužetus</p> <p>3)konstatuoja matytus video siužetų faktus apie pranašystes, kelia klausimus, argumentuotai diskutuoja</p> <p>4)konstatuoja matytus video siužetų faktus apie pranašystes, lygina medžiagą, kelia diskusinius klausimus, inicijuoja diskusiją, reflektuoja savo analogiškų reiškinių patirtį</p>	<p>Pažinimo, emocinė, kultūrinė, skaitmeninė.</p>
<p>Pasiekimų lygiai, nurodantys vertinimą</p> <p>B2.1. Pamini Možę, pamini faktą, kad pamaldose ir namie tikintieji gieda.</p> <p>B2.2. Išvardina kelis ST pranašus, pamini Možę ir jį apibūdina. Pamini, kad pamaldose daug giedama.</p> <p>B2.3. Apibūdina Dievo apraiškos formas pranašams (ypač Mozei); interpretuoja garso ir muzikos vietą tikėjime.</p> <p>B2.4. Išsamiai ir su pavyzdžiais apibūdina Dievo apraiškos formas pranašams, Mozei, geba apibūdinti garso ir muzikos vietą tikėjime, palyginant įvairius tikėjimus</p>		

C. Bendruomenė ir liturgija

Užduoties pavyzdys (-džiai)	Vertinimas	Ugdomos kompetencijos
-----------------------------	------------	-----------------------

<p>Kelios grupės klasėje pasiūlo po galimybę, kaip ir kokias skaitmenines priemones galima būtų panaudoti keneseje. Įsivaizduojama tikslinė tokių galimybių auditorija - tradicinės karaimų bendruomenės jaunoji karta. Esmė – išlaikyti kiek įmanoma daugiau tradicinių reikalavimų ir nuostatų.</p>	<p>Vertinimo pavyzdys –</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Pamini tradicinius bendruomenės ir kenesos funkcionavimo būdus 2) pamini kelis pastebėjimus apie skaitmenines priemones šiuolaikinėje visuomenėje 3) pristato galimybių planą skaitmeninėms priemonėms įvesti ir pagrindžia poreikius jį įgyvendinti 4) išsamiai pristato galimybių planą ar kelis skaitmeninėms priemonėms įvesti, su pavyzdžiais, surinktais liudijimais pagrindžia poreikius tokį planą (planus) įgyvendinti. 	<p>Pažinimo, emocinė, socialinė, kultūrinė, kūrybinė, komunikacinė, skaitmeninė</p>
<p>Pasiekimų lygiai, nurodantys vertinimą</p> <p>C3.1. Pamini faktą, kad vyrai ir moterys keneseje meldžiasi atskirai.</p> <p>C3.2. Pamini reikalavimą vyrams ir moterims keneseje melstis atskirai, pamini tradicinę nuostatą, kad keneseje vyksta tik pamaldos ir jungtinių ceremonijos.</p> <p>C3.3. Paaiškina reikalavimą pamaldose vyrams ir moterims melstis atskirai, pasidalina refleksijomis apie kenesos šventumą ir potencialią galimybę joje rengti ne religinius renginius bei apie skaitmeninių priemonių panaudojimą keneseje.</p> <p>C3.4. Argumentuotai paaiškina reikalavimą pamaldose vyrams ir moterims melstis atskirai, pateikia pavyzdžių ir savo išsamių paaiškinimų apie potencialią galimybę keneseje rengti ne religinius renginius bei apie skaitmeninių priemonių panaudojimą keneseje.</p>		

D. Moralė/etika - žmogus ir pasaulis

Užduoties pavyzdys (-džiai)	Vertinimas	Ugdomos kompetencijos
<p>Sudaryti lentelę su įvairių tikybų, tarp jų – ir karaimų tikybos nuostatomis mažiausiai penkiais klausimais ir rasti panašumų ar potencialių galimybių sutarti dėl panašumų. Argumentuoti (raštu ar žodžiu) tokių panašumų naudą karaimų tikėjimui,</p>	<p>Vertinimo pavyzdys –</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Sudaro lentelę su dviem tikybų nuostatomis trimis klausimais 2) sudaro lentelę su įvairių tikybų nuostatomis trimis klausimais, paskatintas apibūdina panašumus 3) sudaro lentelę su įvairių tikybų nuostatomis penkiais klausimais, apibūdina tų nuostatų panašumus ir jų privalumus 4) sudaro lentelę su įvairių tikybų nuostatomis šešiais, septyniais ar daugiau klausimų, apibūdina tų nuostatų panašumus ir jų privalumus, išsamiai išdiskutuoja jų galimą naudą karaimų tikėjimo atgaivinimui. 	<p>Pažinimo, kultūrinė, komunikacijos</p>
<p>Pasiekimų lygiai, nurodantys vertinimą</p> <p>D2.1. Įvardina, kas yra ekumenizmas.</p>		

D2.2. Paskatinus apibūdina ekumenizmą ir tarpreliginį dialogą, pamini vieną teigiamą šios krypties bruožą

D2.3. Analizuoja ekumenizmą ir tarpreliginį dialogą, svarsto, kaip šis dialogas gali padėti išlaikyti karaimų tikėjimą.

D2.4. Išsamiai, su pavyzdžiais analizuoja ekumenizmą ir tarpreliginį dialogą, pateikia konkrečių pavyzdžių, kaip šis dialogas gal padėti išlaikyti karaimų tikėjimą

